

Bijlage 1 Stand van zaken programma Nieuwe Democratie

Inleiding

Met het Actieprogramma Nieuwe Democratie wil de gemeente bereiken dat meer Haarlemmers participeren in het besturen van de stad. Zij zijn bereid actief mee te praten, mee te denken en mee te doen bij het realiseren van de beleidsdoelstellingen van het gemeentebestuur.

Uit het Actieprogramma Nieuwe Democratie 2019-2022:

- We ontwikkelen een betere dialoog tussen inwoners en gemeente om samen verantwoordelijkheid te nemen voor het samenleven en de ontwikkeling van Haarlem.
- We maken nog meer gebruik van de energie uit de stad, om met inwoners, ondernemers, partners en gemeente maatschappelijke doelstellingen te realiseren.
- We experimenteren met wijkdemocratie door het overdragen van zeggenschap en eigenaarschap aan de wijk of het stadsdeel.
- Door de activiteiten van het Actieprogramma Nieuwe Democratie uit te voeren zijn we actief aan de slag met het veranderen van houding en gedrag van ambtenaren, politiek, Haarlemmers en partners in de stad om het vertrouwen in elkaar te vergroten.

Sinds 2019 houdt de gemeente Haarlem via [de inwonerspeiling](#) op een aantal van deze doelstellingen bij hoe Haarlemmers tegenover meepraten, meedenken en meedoen staan.

Bestuur en participatie - Haarlem 			
		2019	2020
	De gemeente betreft inwoners voldoende bij plannen, activiteiten&voorzieningen	42	45
	De gemeente biedt voldoende mogelijkheden om via digitale kanalen samen te werken met de gemeente	50	47
	De gemeente doet voldoende om speciale doelgroepen te motiveren mee te praten over lokale kwesties	32	33
	Inwoners krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren	38	43
	De gemeente gaat goed om met initiatieven uit de stad	31	38
	Het is duidelijk waar men bij de gemeente moet zijn als men een initiatief heeft	25	27
	Inwoners die hun omgeving willen verbeteren, krijgen voldoende hulp en ondersteuning van de gemeente	25	28

Zomaar conclusies verbinden aan deze algemene cijfers is natuurlijk niet correct. Maar wat opvalt in positieve zin zijn [de cijfers voor Schalkwijk](#). Ten opzichte van vorig jaar zien we een stijging in het aandeel Schalkwijkers dat vindt de gemeente inwoners voldoende betreft bij plannen, activiteiten en voorzieningen. Ook wordt er meer hulp en ondersteuning ervaren bij het verbeteren van de leefomgeving. Daarnaast is de gemeente volgens hen beter in staat (alle) inwoners invloed te geven op hun leefomgeving. De ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren is verbeterd en meer inwoners vinden dat de gemeente goed omgaat met initiatieven uit de stad. In het stadsdeel Zuid West zijn deze cijfers tussen 2019 en 2020 juist achteruit gegaan.

Welke Activiteiten zijn er gerealiseerd uit het Actieprogramma?

Samen stad Maken

In onderstaand overzicht geven we aan aan welke zaken gewerkt is om de participatie en inspraak trajecten van de gemeente te optimaliseren. Met het optimaliseren streven we ernaar:

- Verbeteren van participatie bij besluitvorming
- Meet aandacht voor het betrekken van alle Haarlemmers

Aangezien ieder participatieproces van de gemeente een eigen dynamiek en insteek kent gaan we in dit overzicht niet in op de specifieke resultaten van deze processen. Daar waar er ruimte is voor invloed op het beleid of een project worden Haarlemmers actief betrokken.

Participatieparagraaf

Bij beleidsstukken is vanaf 2020 een standaard participatieparagraaf toegevoegd. Op deze wijze kan het college en de gemeenteraad expliciete keuzes maken op het gebied van participatie en inspraak.

Digitale participatie

Qua digitale participatie is gewerkt aan het verder uitwerken van de digitale mogelijkheden om te participeren op Haarlem.nl. Daarnaast is met het aangaan van een samenwerking met OpenStad met Schalkwijk aan Zet een aanvullende mogelijkheid van stemmen, kiezen en liken toegevoegd. Ook zijn onder invloed van Corona de mogelijkheden van online participatiebijeenkomsten gerealiseerd.

Bewonersadvies op basis van loting of anders

Er is gewerkt aan het doorontwikkeling van vragenlijst tooling en panels. Waarmee de mening van inwoners en ondernemers wordt opgehaald en de gemeente makkelijk grote groepen Haarlemmers kan bereiken en betrekken. Denk aan de inwonerspeiling maar ook specifieke bevraging via het digipanel of specifieke enquêtes op onderwerpen.

Ook is het experiment met loting over de bomen in Schalkwijk verder uitgevoerd. De gemeente maakte een bomenplan voor de bomen in de Boerhaavewijk. Het plan is gebaseerd op gesprekken met het klankbord, gesprekken met bewoners in de straten (Van Deventerstraat, Swammerdamplein, Mathijzenstraat/Ben Liesepad), de stemronde over boomsoorten, het burgeradvies en wensbeeld van de Schalkwijk 100 en het beleid van de gemeente. Bekijk het resultaat op de website van de gemeente, via www.haarlem.nl/bomen-in-schalkwijk

Op het gebied van loting is in januari 2021 een gelote wijkraad gestart, afgelopen maand is ook het wijkpanel geloot. Zie meer hierover bij het kopje Wijkforum.

De inzet van gelote burgerpanels bij andere participatie trajecten of onderwerpen is nog onvoldoende uit de verf gekomen.

Andere participatie middelen

Onder anderen vanuit de quick scan lokale democratie en de feedback van de zelforganisaties op de communicatiemiddelen van de gemeente is gewerkt aan andere participatiemiddelen dan geschreven tekst. Zo zijn er actieve app groepen ontstaan en wordt meer gecommuniceerd via beeld, onder anderen door filmpjes.

Jeugdparticipatie

Jongerenraad

Dit schooljaar participeren 3 Haarlemse middelbare scholen, in totaal ongeveer 20 jongeren. Het project loopt van november tot en met maart en de jongeren houden zich in deze periode bezig met een zelfgekozen thema. Het afgelopen jaar was het thema de mentale weerbaarheid van Haarlemse jongeren. De raad kreeg gastcolleges en ging onderling in debat over de beste manier om deze mentale weerbaarheid te versterken. Uiteindelijk gaven zij een presentatie aan de gemeenteraad en de wethouder.

Kinderraad & - burgemeester

Dit schooljaar bestaat de kinderraad uit leerlingen van 7 scholen uit verschillende wijken in Haarlem, in totaal 14 kinderen. De raad bestaat uit 2 kinderen per school en hieruit wordt op democratische wijze de kinderburgemeester gekozen. Zij komen 1x per drie weken bij elkaar om te praten over nieuwe ideeën voor de stad en acties die zij kunnen uitvoeren aan de hand van thema's die ze belangrijk vinden. Afgelopen jaar waren dit bijvoorbeeld discriminatie en meer groen in de stad.

Kinderwijkenraden Schalkwijk en Rozenprieel

Schalkwijk en het Rozenprieel hebben een kinderwijkenraad die bestaat uit kinderen van de PO scholen uit de buurt. Deze wijkraden komen wekelijks samen en voeren lokaal acties uit om de wijk een stukje beter te maken, denk aan een opruimdag of zaadjes planten op school.

Organiseren van gesprekken in de stad

Onder invloed van de maatregelen tegen corona zijn vooral de activiteiten om de stad in te gaan en regelmatig in gesprek te zijn met de inwoners van Haarlem helaas niet uit de verf gekomen. Binnen de mogelijkheden die de maatregelen gaven zijn wel activiteiten georganiseerd in de wijk. Maar bijvoorbeeld de wijkradenconferentie en de meet en share zijn in 2020 niet doorgegaan. De komende maanden staan deze wel op de planning om fysiek plaats te laten vinden.

Experimenten met overdragen van zeggenschap

Schalkwijk aan Zet (democratische wijkbegroting)

Tweede editie van start

Op 18 september is de website www.schalkwijk.aanzet.nl live gegaan. Daarmee start Schalkwijk aan Zet 2021, het tweede deel van het experiment met een democratische wijkbegroting waarin de gemeente zeggenschap en budget overdraagt aan bewoners. Vanaf die dag tot en met 18 oktober kan iedereen met hart voor Schalkwijk een plan voor de wijk indienen.

Editie 2021

We hopen dat deze editie net zo succesvol wordt als die van vorig jaar. Toen kwam er een keur aan goede ideeën binnen: zoals een beweegroute voor ouderen, meerdere vrouwencafés, extra zitbankjes aan het Spaarne, een mozaïek kunstwerk op een versteend pleintje, een wereldkoor, het opknappen van een openbaar toegankelijk schoolplein en fruitbomen in de wijk. Niet elk plan haalde de finale, maar een aantal ideeën werd opgepikt buiten Schalkwijk aan Zet om. Schoolklassen, verenigingen, sportteams, burengroepen, een hele straat en individuele bewoners deden mee; van 8 tot 85, van verschillende afkomst en met verschillende moedertalen. Mensen die wel vaker meededen aan participatie met de gemeente, en mensen die dat nog nooit van hun leven hadden gedaan. Uiteindelijk kozen de Schalkwijkers 13 van de 94 ingediende plannen; ze worden dit jaar uitgevoerd.

Hoe staat het ervoor met de plannen uit 2020?

In de nieuwsbrief Schalkwijk aan Zet leest u de voortgangsverhalen over de winnende plannen van 2020 en verdere info over de tweede editie. Je kan je gratis abonneren via <https://www.haarlem.nl/schalkwijk-aan-zet/>.

Uitdaagrecht (Right to challenge)

Afgelopen jaar hebben drie partijen de gemeente via het initiatievenloket uitgedaagd via een Right to Challenge. De drie challenges zijn ingediend op verschillende thema's: dit waren de SUPmission op het thema duurzaamheid, het Posthuis op het thema sociale cohesie en eigenaarschap op de herbouw van het Posthuis en het Zaanenpark voor groen onderhoud. Bij de initiatieven van

SUPmission en het groenonderhoud van het Zaanenpark hebben de initiatiefnemers zelf aangegeven niet toe te zijn aan de challenge. Met het initiatief om het Posthuis zelf opnieuw te herbouwen is de gemeente in gesprek met de initiatiefnemers en op zoek naar mogelijkheden dit te realiseren.

Uit onze eerste ervaringen blijkt vooral dat het komen tot een goede businesscase een uitdaging blijkt te zijn. Dit geldt voor alle betrokkenen, zowel voor de initiatiefnemer, als de gemeente en haar partners.

Het Wijkforum in Zijlweg-West

Het Wijkforum is in januari 2021 gestart. De leden van het Wijkforum zijn geloot. Er zijn 7 bewoners die zich hebben gemeld om samen de kern van het Wijkforum te vormen. De afgelopen maanden hebben zij zich georiënteerd op hun taak en hebben zij een eerste enquête in de wijk verspreid om te inventariseren aan welke onderwerpen de komende twee jaar gewerkt moet worden. In september is ook het wijkpanel geloot en samen met de raad stellen zij de wijkagenda op en voeren deze uit.

Wijkcontracten

In maart 2021 is het eerste Wijkcontract ondertekend tussen de wijkraad Bosch & Vaart en de gemeente Haarlem. Met dit wijkcontract wordt ingezet op het verduurzamen van de huizen in Bosch & Vaart en het werken aan oplossingen voor de grondwater problematiek in de wijk. Met de wijkraden Burgwal, Welgelegen & Delftwijk wordt gewerkt aan het opstellen van een wijkcontract. In Delftwijk is het wijkcontract onderdeel van de wijkaanpak om vooral de diverse bewonersorganisaties en initiatieven meer ruimte te geven en beter te positioneren. Samen met de partners in de wijk wordt geformuleerd wat nodig is voor de wijk op de thema's gezond leven, sociale binding, jeugd en zelfredzaamheid.

[Ondersteunen Stadmakers](#)

Initiatievenloket

Een belangrijk knelpunt voor initiatiefnemers was dat men niet weet waar een initiatief te melden bij de gemeente. Ook is het lastig de juiste ingang te vinden. Daarom is door de gemeente een online initiatievenloket ingericht. Ook is een Haarlems Kompas voor initiatiefnemers ontwikkeld om hen verder te helpen hun vraag aan de gemeente helder te krijgen, dat aanleiding is om met de juiste contactpersoon bij de gemeente in gesprek te gaan.

Initiatievencafé

In het najaar van 2021 vindt het 12e Initiatievencafé plaats. Na drie succesvolle online edities via Haarlem105 is het de bedoeling weer fysiek bij elkaar te komen. Tot nu toe zijn alle edities goed gevuld en zijn initiatiefnemers door de gemeente, VSB fonds, Rabobank, Stichting Hulpactie Haarlem en het netwerk in de stad verder geholpen met het realiseren van hun idee voor de stad. Het is een laagdrempelige manier om bewoners met mooie (sociale, duurzame of culturele) ideeën voor Haarlem een podium te bieden en hun te helpen hun initiatief verder vorm te geven.

Initiatievenschool

De Initiatievenschool biedt diverse trainingen die interessant zijn voor initiatiefnemers, over geld/crowdfunding, pitchen, kennis over politiek en bestuur etc. en biedt gratis de mogelijkheid om met opgedane kennis een idee voor de stad uit te werken of te realiseren.

Wijkradenconferentie

Een van de onderdelen die naar voren is gekomen naar aanleiding van de maand van de nieuwe democratie is de wens van de wijkraden om regelmatig met elkaar bij elkaar te kunnen komen.

Afgesproken is dat er jaarlijks een conferentie wordt georganiseerd. De gemeente faciliteert dit. De wijkradenconferentie 2021 vindt op 29 oktober 2021 plaats. Aan de voorbereiding wordt door een voorbereidingsgroep gewerkt.

Rollen en randvoorwaarden wijkraden

In samenwerking met de wijkraden is een nieuwe verordening op de wijkraden vastgesteld. Daarnaast hebben de wijkraden zelf in een online conferentie in 2020 gewerkt aan de verschillende rollen die zij voor zich zien als wijkraad. En de randvoorwaarden die daar bij zouden horen.

Meet & Share

Op 17 november wordt een Meet & Share georganiseerd. In 2020 vond een editie plaats. De voorbereidingen voor 2021 zijn in gang. Er wordt een programma georganiseerd waarbij raad, college, initiatiefnemers en wijkraden in het kader van de verkiezingen in maart 2022 met elkaar in gesprek gaan.

Training samenwerken met de stad

In 2021 is gestart met een opleidingsprogramma voor ambtenaren. De werkplaats van Buiten naar Binnen is voor het zomerreces 2021 van start gegaan. Onderdeel van de training is hoe om te gaan met initiatieven uit de stad. Ook is er een conferentie georganiseerd 'Op pad door de Stad'. Waarbij ambtenaren in gesprek zijn gegaan over de dilemma's bij het ondersteunen van initiatieven. En waarbij in alle stadsdelen van Haarlem initiatieven en initiatiefnemers zijn bezocht.

Initiatieven en leefbaarheidsbudget & Middelen participatie en leefbaarheid

Voor het ondersteunen van initiatieven uit de stad zijn de middelen uit het initiatieven en leefbaarheidsbudget en de middelen participatie en leefbaarheid de afgelopen jaren ingezet.